

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VIII, Nr. 286

Parasjat Tazria-Metsora

1 Ijar 5769
24/25 april 2009

Rosj Chodesj Ijar, Parasjat Tazria-Metsora (Leviticus 12:1-15:33)

Overzicht Tazria

De Tora gebiedt een vrouw een *korban* te brengen na de geboorte van een kind. Een zoon moet op de achtste dag van zijn leven besneden worden. De Tora introduceert het verschijnsel *tsara'at* (vaak onjuist vertaald als melaatsheid) – een wonderlijke aandoening welke mensen, kleding, zowel als huizen kan aantasten, om iemand op te wekken van geestelijk falen. Een *Kohen* moet geraadpleegd worden om vast te stellen of een bepaalde plek *tsara'at* is of niet. De *Kohen* isoleert de lijder gedurende een week. Wanneer de ziekte na die week onveranderd is gebleven, dan wordt de patiënt voor een tweede week afgezonderd gehouden. Daarna beslist de *Kohen* over de status van de desbetreffende persoon. De Tora beschrijft de verschillende vormen van *tsara'at*. Diegene bij wie *tsara'at* is vast gesteld, moet zijn kleren inscheuren, zijn haar op zijn hoofd wild laten groeien tot over zijn snor en hij moet om zich heen roepen dat hij onrein is om anderen daarop opmerkzaam te maken. Hij mag geen normaal contact met anderen hebben. Het verschijnsel *tsara'at* aan kleren wordt in detail beschreven.

Overzicht Metsora

De Tora beschrijft de procedure voor een *metsora* (iemand die is aangetast door *tsara'at*) bij het einde van zijn isolatie. Dit proces duurt een week en brengt *korbanot* en onderdompeling in het *mikwe* met zich mee. Daarna moet een *Kohen* de *metsora* rein verklaren. Een *metsora* met beperkte financiële middelen mag eenvoudiger offers brengen in plaats van de duurere dieren. Voordat een *Kohen* de diagnose vaststelt dat er in een huis *tsara'at* heerst, wordt het huisraad uit het huis verwijderd, om te voorkomen dat zij ook ritueel onrein verklaard worden. De *tsara'at* wordt verwijderd door het desbetreffende aangetaste deel van het huis stuk te slaan en opnieuw op te bouwen. Wanneer het nogmaals optreedt, moet het hele huis worden afgebroken. De Tora bespreekt in detail die lichaamsafscheidingen die iemand ritueel onrein maken, waardoor het hem verboden wordt heilige voorwerpen aan te raken. De Tora beschrijft hoe men weer ritueel rein kan worden.

Door Ohr Somayach in Jeruzalem, Israël

©1998 Ohr Somayach International - Alle rechten voorbehouden

Haftara Sjabbat Rosj Chodesj (Jesjahoe 66:1-24)

De Haftara opent met de bittere klacht van Hasjem dat Hij geen behoefte meer heeft aan hun *Beit HaMikdasj*. Zijn troon was in de Hemel en Zijn voetenbankje was de aarde. Dat was allemaal in orde zolang als Israël voor Hem verscheen in nederigheid en met een gebroken geest, maar nu dat zij de eigenaar slaan om zijn os te stelen die zij als offer willen brengen, had het *sjechten* van een schaap voor een *korban* niet méér betekenis dan het breken van de nek van een hond; hun meeloffers waren als het bloed van een varken en hun reukwerk werd vergeleken met een gestolen gift.

Zij hadden doelbewust gekozen voor dit slechte pad; zij hadden verkozen deze dingen te doen, die G-d als iets afschuwelijks beschreven had. G-d op Zijn beurt, zich houdend aan het principe dat „men zijn gezicht in het water ziet weerspiegeld” [*Misjlei* 27-19] – het soort gezicht dat men aan het water toont, dat is het gezicht dat G-d terug spiegelt – heeft ervoor gekozen hen te bespotten en al hun angsten te laten waar worden – want zij hebben geweigerd om te reageren op Zijn oproep tot *tesjoeva*.

Hasjem verzekert de *Charediem* – die staan te trillen bij het horen van Zijn woord – dat er een tijd komt dat zij zich zullen verheugen. Tegen die tijd zullen alle Joden die hen haten en die hen beschimpen, denken dat door de soort offers die hierboven beschreven werden, zij vergeleken kunnen worden met de *charediem* en hun gelijken zullen zijn. Maar zij vergissen zich. Hasjem apprecieert alleen ware *avoda*, niet dat wat als een show wordt opgezet in een poging om Hem te vlijen. Bij gevolg zullen die Joden beschaamd gemaakt worden en de *Charediem* zullen zich alleen verheugen (*Malbiem*).

Na een korte vermelding van G-ds wraak op Gog en Magog, bespreekt de *Navi* de buitengewone vreugde die zal volgen op de snelle terugkeer van de ballingen naar Jeruzalem. Het zijn zij die gerouwd hebben over Jeruzalem toen het er verlaten bij lag, die zich dan met haar zullen verheugen.

Jesjahoe bespreekt dan het buitengewone plezier dat Israël zal ervaren in die tijd en de grote eer die de volken van de wereld hen zullen bewijzen en hij gaat verder met te beschrijven hoe G-d ten slotte de slechte volken naar Jeruzalem zal verzamelen om zich aan te sluiten bij het kamp van Gog en Magog. Daar zullen zij getuigenis afleggen van Zijn glorie voordat Hij hen dood met afschuwelijke plagen. Sommigen zullen mogen ontsnappen om naar verre landen te reizen, om het de volken te vertellen, die Hasjems glorie niet aanschouwd hebben. Maar zij zullen gekweld worden, opdat zij de mensen uit de eerste hand kunnen tonen hoe diegenen die Jeroesjalajiem hebben aangevallen, geleden hebben.

En wanneer de volken van de wereld zullen horen hoe G-d het kamp van Gog en Magog vernietigd heeft, zullen zij Hem een geschenk brengen naar Jeroesjalajiem in de vorm van de Joden die nog steeds in hun land waren achter gebleven. Zij zullen hen triomfantelijk op paard en wagen thuisbrengen, begeleid door zang en dans, terug naar Hasjems heilige stad, Jeroesjalajiem.

Onder die Joden die van verre komen, zullen ook enige *Kohaniem* en *Levieten* zijn. Hasjem zal ook hen herstellen in de *Avoda*, om in hun rechtmatige functie te dienen, zelfs al waren zij afgeweken van het rechte pad (Radak).

De Navi Jesjahoe besluit zowel zijn profetie als zijn boek met de informatie dat in die tijd maand voor maand en week voor week de hele mensheid zal komen en zal buigen voor Hasjem. En wanneer zij aankomen in Jeruzalem zullen zij afdalen naar de vallei van Gei ben Hinom, om daar de lichamen van Gog en Magog en hun horden te zien, om uit de eerste hand G-ds rechtspraak waar te nemen over diegenen die tegen Hem en Zijn volk gerebelleerd hebben. En zij zullen het vuur zien dat voortdurend hun lichamen zal verteren en de wormen die niet aangetast worden door het vuur en die hun vlees eten (*Radak* – een van de verklaringen).

Dit echter kan alleen gelden voor de eerste zeven maanden, gedurende welke periode Israël diegenen, die in de strijd tegen Gog en Magog gedood werden, begraven zal (zie Jechezkel 39:12) – daarna zal er geen lichaam meer te zien zijn.

Inzicht in Parasjat Tazria

Uit: „Sjeem MiSjmoeël.”

De *sidra*¹ opent met de wetten die gelden voor een vrouw na de bevalling. Rasji merkt op dat al de wetten die gelden voor dieren, in de vorige *sidrot* vermeld werden, en dat we pas nu de wetten voor de mens vinden:

Rabbi Simlai heeft gezegd: „Net zoals de vorming van de mens bij het scheppingswerk plaats vond na al het vee, de wilde dieren en de vogels, zo wordt ook de wet omtrent hen uiteengezet na de wet voor het vee, het wild en de vogels.”

(*Rasji*, *Wajjikra*² 12:1)

Dit is moeilijk: hoe kan het waar zijn dat de wetten die gelden voor de mens tot nu toe bewaard werden? De hele Tora gaat over de menselijke situatie en al de afdelingen die Rasji beschrijft, gaan in feite over middelen van verzoening voor de zonden van de mens. Er bestaan geen wetten voor het vee, het wild of voor de vogels, want alle wetten zijn voor de mens.

Om ons uit dit probleem te helpen, moeten we de volgende *midrasj*³ bekijken:

U heeft mij van achteren en van voren gevormd... (Tehilliem⁴ 139:5) – *achter* – dat is na de schepping van de zesde dag, en *van voren* – d.w.z. vóór heel de schepping van de eerste dag... Als een mens waardig is, kunnen we tegen hem zeggen: „Je schepping vond plaats zelfs voordat de engelen geschapen werden.” Maar als hij onwaardig is, zeggen we tegen hem: „Een vlo is vóór jou geschapen, een luis ging jou voor, zelfs een worm was er eerder dan jij.”

(*Wajjikra Rabba*⁵ 14:1)

De *midrasj* heeft een wijsgerige betekenis. Hij beschrijft *twee* verschillende scheppingen van de mens. De eerste was vóór al het andere – dit betreft de G-ddelijke ziel van de mens. De tweede was de laatste van alles (die welke genoemd worden in de verzen van *Parasjat Bereisjiet*), betreffende het lichaam van de mens. De *midrasj* vertelt ons dat wanneer we onze lichamen ondergeschikt maken aan onze zielen – wanneer we onze

1. **Sidra** (mv.: **Sidrot**) – Afdeling.

2. **Wajjikra** – Leviticus.

3. **Midrasj** – Verzameling van Aggadot. **Aggadah** of **Aggada** (Aramees אנרה: *overlevering, traditionele kennis*; meervoud *Aggadot* of (Asjkenazisch: *Aggados*) verwijst naar de homiletische en niet-legalistische exegetische teksten in klassiek rabbinale literatuur - zoals die met name in de Talmoed en de Midrasj zijn opgetekend (*Wikipedia*).

4. **Tehilliem** – Psalmen.

5. **Wajjikra Rabba** – Verzameling Aggadot over het boek Wajjikra.

levens in de eerste plaats beschouwen voor geestelijke groei – dan kunnen we trots zijn dat we als eerste geschapen werden. Maar als we onze ziel ondergeschikt maken aan onze lichamen, en ons leven beschouwen als alleen maar een gelegenheid voor fysiek genoeg, dan zullen we beschaamd moeten toegeven dat zelfs de laagste insecten vóór ons geschapen werden. Wanneer we het leven op de juiste wijze opvatten, dan zullen onze prestaties al het andere in de wereld in de schaduw zetten. Wanneer we echter het doel van ons leven niet op zijn juiste waarde weten te schatten, dan zullen zelfs de leden van de insectenwereld zich realiseren dat hun potentieel beter is dan het onze.

De toepassing hiervan op de volgorde van Tora

We mogen veronderstellen dat de volgorde van de gebeurtenissen, zoals die genoemd worden in deze midrasj, weerspiegeld worden door de volgorde van de wetten zoals die door Tora gepresenteerd worden. Zoals de spirituele componenten van de mens geschapen werden vóór al het andere, zo worden de wetten die betrekking hebben op zijn ziel ook eerst behandeld. Inderdaad, tot op dit punt in Tora hebben we een opeenvolging van wetten gehad die gericht waren op de spirituele ontwikkeling van de Jood in alle soorten van activiteit. Zelfs de dierenoffers die vanaf het begin van Wajjikra gedetailleerd werden, zijn bedoeld als verzoening voor de dwalende ziel en om te verzekeren dat, zelfs na te zijn afgedwaald, deze kan terugkeren tot zijn door G-d gegeven missie. Deze volgorde van wetten is niet wat bedoeld wordt in de *Rasji* die wij hierboven aangehaald hebben.

Rasji beschrijft een andere volgorde van wetten, die gedefinieerd wordt in termen van een meer fysieke focus op het leven. Zoals de midrasj zegt, als de mens niet voldoet aan zijn spiritueel potentieel, dan wordt hij eraan herinnerd dat hij geschapen werd na alle dieren. In erkenning hiervan worden de wetten die betrekking hebben op zijn fysieke lichaam genoemd *na* al de wetten van de dieren. De *sidra* bevat daarom wetten voor een vrouw na de bevalling en wetten voor verschillende soorten van rituele fysieke reinheid en onreinheid, met inbegrip van *tsara'at*⁶ van een mens en zijn kleding. Dit wordt voortgezet in *Parasjat Metsora* met reinheidswetten betreffende *tsara'at* van een huis en diverse andere soorten verontreiniging en hun genezing. Zij zijn duidelijk gerelateerd aan het fysieke aspect van de mens. Zelfs de wetten van *Brit mila*⁷, die kort bij het begin van de *sidra* genoemd worden, bewerkstelligen een fysieke verbetering van het mannelijke lichaam.⁸

Laten wij tenslotte eens nagaan waarom twee aparte scheppingen nodig werden bevonden voor de mens. Waarom schiep G-d het menselijk lichaam en de ziel niet in één handeling?

We mogen suggereren dat dit een verandering in de stemming weerspiegelt, die ons allen treffen. In sommige gevallen voelen we ons expansief, in contact met het G-ddelijke, en intellectueel en emotioneel comfortabel met onze rol als dienaren van G-d. Maar op andere tijden voelen we ons vervreemd van G-d en verward over onze geestelijke doeleinden. In essentie weerspiegelt dit de status van de ziel ten opzichte van het lichaam. Wanneer onze geestelijke krachten zich doen gelden, voelen we het contact met G-d; wanneer onze fysieke krachten regeren, voelen we ons van Hem verwijderd.

De midrasj refereert aan deze twee stadia: van achteren (een positieve denkrichting) is helderheid, en van voren (een negatieve denkrichting) is verwarring en verduistering. Wanneer deze twee mogelijkheden gelijktijdig geschapen waren, dan zouden ze onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn geweest. Wanneer dan iemand overweldigd wordt door een *na*-gedachtegang, dan zou zijn hele wezen daarmee omlaag getrokken worden. Dan zou het heel erg moeilijk geweest zijn zichzelf daaruit te trekken, uit deze staat van religieuze mislukking. Daarom schiep G-d hen apart, zodat zij niet te nauw met elkaar verbonden zijn. Dus wanneer een gevoel van vervreemding optreedt, wordt niet de gehele persoon daardoor beïnvloed en men kan daaruit betrekkelijk makkelijk ontsnappen. Het is inderdaad een groot geschenk van G-d dat we een ingebouwde mogelijkheid hebben om onszelf te corrigeren, want we kunnen er zeker van zijn dat als een vervreemding optreedt, een nadering tot G-d spoedig zal volgen.

6. **Tsara'at** – Uit speciale huidziekte, die vaak ten onrechte vertaald wordt met 'melaatsheid' of 'lepra'.

7. **Brit mila** – Besnijdenis.

8. Hoewel de voornaamste functie van de *Brit mila* natuurlijk een spirituele verbetering bedoelt, is het duidelijk dat het ook het lichaam op een zeer reële manier verandert. Het is door de *fysieke handeling* van de *mila* dat de spirituele verandering geëffectueerd wordt.

קבלת שבת – קבלת פני שכינה

De ontvangst van de Sjabbat is een begroeting van de Sjechina

Een van de mooiste aspecten van Sjabbes is het begroeten en ontvangen van Sjabbat wanneer deze begint, en deze uitgeleide doen, wanneer Sjabbat is afgelopen.

Geen Jom Tov of enige andere speciale dag krijgt een welkom als dit. Het is alleen op de heilige dag van Sjabbat dat we deze speciale mitswa van *Kabbalat Sjabbat* hebben, wanneer wij Koningin Sjabbat begroeten. Wij spreken haar aan alsof zij een persoon is en zeggen: *Boë Kalla, Boë Kalla, Sjabbat Malketa!* En wanneer Sjabbat eindigt, doen wij haar uitgeleide met een speciale maaltijd, die we *Melave Malka* noemen, „de uitgeleiding van de Koningin.” Misschien is er ook een mitswa om een maaltijd te eten na Jom Tov, maar die maaltijd wordt niet *Malave Malka* genoemd. Alleen de Sjabbat begeleiden we en spreken we aan met „Koningin.”

Onze Geleerden spreken vaak over Sjabbat als over een welomschreven wezen. Bijvoorbeeld:

Sjabbat zei tegen HaKadosj Baroech Hoe: „*Ribbono sjel Olam*, U heeft hen allemaal een partner gegeven. [Alle dagen van de week, waarvan er een even aantal is, vormen een paar met een andere dag.] Maar ik heb geen partner.”

HaKadosh Baroech Hoe antwoordde haar: „De *Knesset Jisraël* is jouw partner.”¹

We zien dat Sjabbat zich gedraagt als een persoon. Zi komt en gaat. Ze spreekt zich uit en heeft eisen. We eren haar en zorgen ervoor haar niet te beledigen. En volgens *Sefer Jerei'iem* is er een speciale mitswa of ontzag voor Sjabbat te hebben: We moeten vrees en ontzag hebben voor haar grootheid.²

Maar wat is de betekenis van dit alles? Waarom wordt Sjabbat zo speciaal behandeld als een bestaand persoon? We spreken over Sjabbat als een gast in ons huis. Geen van de Jamiem Toviem [feestdagen] of andere mitswot worden afgeschilderd als personen, behalve Sjabbat. Tefillien is een mitswa, mezoeza is een mitswa en Pesach en Sjavoe'ot zijn ook belangrijke mitswot.

Maar Sjabbat is een persoon.

In dat geval moeten we begrijpen wie Sjabbat is. Wie verwelkomen we als op vrijdagmiddag de zon ondergaat? We vragen niet: „Wat is Sjabbat?” Maar we vragen: „Wie is Sjabbat?”

Drie halachot betreffende de Ontvangst van de Sjechina

De Brisker Rav *zt"l* schreef iets verbazingwekkends over *Kabbalat Sjabbat*.³ Deze „ontvangstceremonie” wordt in feite geleerd van wat plaats vond toen het Joodse volk bij Har Sinai stond. Daar begroette en ontving het Joodse volk de *Sjechina* op dezelfde manier als een koning ontvangen en begroet wordt.

Hij legt uit dat er drie halachot voor *Kabbalat Sjabbat* zijn, die te vergelijken zijn met de drie instructies die aan de Joden gegeven werden toen zij de *Sjechina* op Sinai ontvingen.⁴

1. „Laten zij hun kleen wassen.” Wanneer men komt om de Koning, HaKadosj Baroech Hoe, te groeten, dan doet men mooie kleren aan ter Zijner eer.
2. „En laat hen gereed zijn voor de derde dag.” Wanneer Hasjem arriveert, moet men daarvoor gereed zijn alsof een groot koning verwacht werd te komen. Men moet in spanning zitten en afwachten op de komst van Hasjem, opdat Hij niet arriveert terwijl we met onze andere zaken bezig zijn.
3. „Mosjé voerde het volk G-d tegemoet” Er is een speciale halacha om eruit te gaan en de *Sjechina* te groeten.

Deze drie halachot, zegt de Brisker Rav, gelden ook voor *Kabbalat Sjabbat*.

De eerste is om mooie kleren aan te trekken. Mannen houden zich in het algemeen goed aan dit voorschrift, want zij zijn meestal al aangekleed als Sjabbat arriveert. Maar het is ook belangrijk voor vrouwen om deze halacha te kennen. Vaak is een vrouw nog gekleed in haar eenvoudige weekse jurk wanneer zij de Sjabbat-kaarsen aansteekt. Maar als de tijd is aangebroken dat Sjabbat begint, behoren we onze mooiste kleren aan te hebben. Het is niet juist om die alleen aan te trekken voor de maaltijd, want tegen de tijd van het aansteken van de Sjabbat-lichtjes is de *Sjechina* reeds in aantocht.

De tweede halacha is dat we niet bezig mogen zijn als Sjabbat komt. Dit is iets dat mannen behoren te weten. Veel mannen benutten de tijd vóór het aansteken van de lichtjes om nog de laatsgste details te regelen. Ze zijn dan bezig om *moektse* vorwerpen weg te ruimen en maken allerlei andere karweitjes nog even af. Maar dat

1. *Bereisjiet Rabba* 11:8.

2. *Siman* 410.

3. Zie *Gry"z al HaTora, parasjat Jitro*.

4. *Sjemot* 19:10-17.

is niet de juiste manier. Men behoort te zitten en de komst van Sjabbat Kodesj af te wachten. De Rambam spreekt hier ook over:

Men hoort vol respect te zitten en uit te kijken naar de begroeting van Sjabbat, zoals men een grote koning begroet.⁵

De derde halacha is dat men uit moet gaan om Sjabbat te begroeten – *bo'oe weneetsee likrat kalla*. De Rambam zegt hierover:

De vroegere Geleerden waren gewoon hun *talmidim* op *erev Sjabbat* te verzamelen en hun jassen aan te trekken en dan zeiden ze: „Kom, laat ons naar buiten gaan om Sjabbat, de Koning te begroeten!”⁶

Onze generatie is niet gewend dat te doen. Wanneer we de straat van vandaag op zouden gaan, vinden we daar geen Sjabbat... Niettemin kunnen en horen we Sjabbat in onze huizen te vinden.

(Wordt vervolgd)

5. *Misjnee Tora, Hilchot Sjabbat* 30:2.

6. *Ibid.*

MISJNA VAN DE WEEK

PEA – HOOFDSTUK 3

Misjna 3:2

הַמְנַמֵּר אֶת שְׂדֵהוּ וְשִׁיר קְלָחִים לְחַיִּים, רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, נוֹתֵן פְּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְחֻכְמַיִם אֲמָרִים, מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. וּמוֹדִים חֻכְמַיִם לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּזוֹרֵעַ שְׂבֵת אוֹ חֲרָדֵל בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת, שֶׁהוּא נוֹתֵן פְּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד:

Wanneer iemand zijn veld markeert¹ en hij laat vochtige halmen staan², [daarvan] zegt Rabbi Akiwa: hij geeft een *pea* van elk³. Maar de geleerden zeggen: van één voor het geheel⁴. En de geleerden zijn het met Rabbi Akiwa eens als men dille of mosterdzaad zaait⁵ op drie plaatsen, dat hij voor elk een *pea* moet geven⁶.

Aantekeningen bij Misjna 3:2

1. **Markeert** – [Lett.: „Wie zijn veld het aanzien van een luipaard geeft”, d.w.z.] wie zijn veld op verschillende plaatsen oogst [dus niet in zijn geheel, maar hier een stuk en daar een stuk] zodat het eruitziet als een [gevlekte] panter, omdat het product op het ene stuk veld eerder rijp [en droog] was dan op het andere stuk [b.v. door verschil in grond, bevloeiing of bemesting] (*RAV*).
2. **En hij laat de vochtige halmen staan** – Die nog niet rijp zijn.
3. **Hij geeft een *pea* van elk** – [van elk stuk veld apart] Want de [vlekkerige] markering van het veld [maakt er aparte velden van] en als hij terugkeert om de achtergebleven vochtige halmen te oogsten, wordt dat niet als een vervolg van een reeds begonnen oogst beschouwd, maar als het begin van een nieuwe oogst (*RAV*).
4. De geleerden menen dat de aanvankelijke „vlekkerige” inzameling beschouwd kan worden als het begin van de gehele oogst voor het hele veld. [Het verschil van mening zit in de betekenis van de nog vochtige halmen, die volgen R. Akiwa een afscheiding vormen, en men kan volgens hem geen *pea* van de rijpe halmen voor de onrijpe halmen geven, terwijl dat volgens de Geleerden wel kan. (Ra'avad)
5. **Als men dille zaait** – Een soort groen kruid dat men „anijs” noemt (*RAV*).
6. **Dan moet hij voor elk een *pea* geven** – Want daarvan is het niet de gewoonte dat men er een heel veld mee vol zaait. Daarom wordt ieder van deze zaaibedden een veld genoemd. En dille en mosterdzaad zijn *pea* verplicht, hoewel men van groente geen *pea* geeft, omdat het ook gezaaid wordt [net als graan]. De halacha is volgens de geleerden (*RAV*).

Zij die willen prijzen – laten zij de Schepper prijzen.

En zij die willen veroordelen – laten zij zichzelf veroordelen.

Wanneer je geliefd wil zijn – heb dan anderen lief.

Ba'al Sjem Tov

UIT DE TALMOED TRAKTAAT NAZIER

Daf (blad) 47b

Het mysterie van de verdwenen olie

Hoewel het zowel de nazier als de kohen verboden is om in contact te komen met een dode, zijn zij allebei verplicht een *meet mitswa* te begraven. Een *meet mitswa* is een dode die zij „tegenkomen” in een plaats waar niemand anders beschikbaar is om voor de begrafenis te zorgen. Wat gebeurt er als een *Kohen Gadol* en een nazier samen op zo'n dode stuiten – wie van de twee moet dan zijn heilige status in de steek laten en de dode begraven?

Op dit punt is er een discussie in de Misjna tussen Rabbi Eliëzer en de andere Geleerden. Met betrekking tot andere situaties van vergelijkbare heiligheid, biedt de Gemara een eensgezindheid over de vraag wie de begrafenis moet verzorgen. Eén van die gevallen echter bevat een mysterie over de omstandigheden die daarbij betrokken zijn.

En *Kohen Gadol*, te beginnen met Aharon, heeft zijn functie aanvaard door te zijn gezalfd met de speciale olie, die door Mosjé bereid werd op bevel van Hasjem (zie *Sjemot* 30:30). Nadat de fles met deze olie verzegeld was, samen met de Heilige Ark, door Koning Josjiahoe, toen hij verwachtte dat het Beit HaMikdasj verwoest zou worden, aanvaardde de *Kohen Gadol* zijn positie door zichzelf te kleden in de vier extra priesterkleden, die hem onderscheiden van een gewone kohen.

Ons geval gaat over zo'n *Kohen Gadol*, die op een *meet mitswa* stuit, terwijl hij vergezeld wordt door een *Kohen Gadol* die gezalfd is met de speciale olie en die op Jom Kippoer als plaatsvervangend *Kohen Gadol* dienst gedaan heeft, omdat de eerste ritueel onrein was geworden. Deze plaatsvervanger, zegt de Gemara (*Joma* 12b) kan geen dienst doen als *Kohen Gadol*, nadat de man wiens plaats hij vervangen heeft, is teruggekeerd tot zijn dienst, om kwade gevoelens te vermijden. Maar hij kan ook niet functioneren als een gewone *kohen*, want dat zou een degradatie betekenen van zijn tijdelijke status als *Kohen Gadol*. Daar hij effectief niet in staat is om als kohen te functioneren, moet hij zich bezig houden met de begrafenis van de *meet mitswa* en zich daarbij verontreinigen, ondanks het feit dat hij gezalfd was.

De eenvoudige lezing van dit geval is dat deze niet-functionerende gezalfde ex-*Kohen Gadol* gediend heeft als waarnemer voor de niet-gezalfde *Kohen Gadol*, die hij nu begeleidt. Maar dit is onmogelijk. Tosafot wijst erop dat als de originele *Kohen Gadol* niet gezalfd was, omdat de olie reeds verzegeld en weggeborgen was, het onmogelijk is dat de waarnemer wel gezalfd was. Tosafot lost het probleem op door het volgende scenario voor te stellen:

Een gezalfde *Kohen Gadol* uit de periode vóór de verzegeling van de zalvingsolie werd op Jom Kippoer onrein en werd tijdelijk vervangen door een andere gezalfde *Kohen Gadol*. De originele *Kohen Gadol* keerde daarop terug in zijn functie, maar werd weggevoerd in de Babylonische ballingschap met de eerste ballingen, jaren vóór de verwoesting van het Beit HaMikdasj. Zijn gezalfde plaatsvervanger kon niet in zijn plaats worden benoemd om animositeit te voorkomen, iets waarmee rekening moest worden gehouden zolang de originele *Kohen Gadol* noch in leven was. De *Kohen Gadol* die werd aangesteld om hem te vervangen kon echter niet meer gezalfd worden, omdat intussen de zalvingsolie verzegeld was. En het zijn deze twee – de gezalfde tijdelijke vervanger en de niet-gezalfde opvolger die nu samen op een *meet mitswa* stuiten.

Parasjat Metsora

Het hoofd, de baard en de wenkbrouwen

„En het zal zijn, dat op de zevende dag hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofdhaar, zijn baard en zijn

wenkbrouwen” (Leviticus 14:9).

De reden dat de Tora speciaal deze drie plaatsen noemt, waar het haar zich concentreert, is, zo verklaart de *Klie Jakar*, omdat deze drie gebieden de zonden vertegenwoordigen die de *tsara'at* tot gevolg heeft: het hoofd vertegenwoordigt trots, de baard (die rondom de mond zit) vertegenwoordigt kwaadsprekerij en de wenkbrouwen (die de ogen beschermen), vertegenwoordigen gierigheid.

Overpeinzingen van Wiesje de Lange IN DEZE DAGEN

In deze dagen van wereldoorlog tegen Israel, een oorlog die al duizenden jaren woedt, moet ik U misschien iets "ouds" in plaats van "nieuws" vertellen. En wellicht is het allemaal hetzelfde.

Wanneer U zoals ik al lang op aarde verkeert dan ontdekte U ook dat Shlomo, Salomo, Koning te Jeruzalem gelijk had met zijn verzuchting dat onder de zon geen nieuws te vinden is. Shlomo rust met zijn vaderen maar Shlomo's volk vecht door tegen de vijand van het moment, Griek, Romein, Nazi's, Hitler's bondgenoten in de Orient. Hitler is dood, zijn generaals vergeten maar het volk van de Mufti, sorry Grootmufti, Amin al Ghusseini heeft de hoop nog niet verloren het Land te veroveren waar Jeruzalem ligt (vrij naar de Hollandse versie van het Hebreeuwse volkslied).

Een oorlog van duizenden jaren die wij in stukjes hakken, elk partje voorzien van een naam. Toen ene Arafat van de hulpeloze Libanon een aanvalsfort had gemaakt om Israel te vernietigen noemden wij de oorlog tegen hem "shlom hagali" (voor de vrede van Galilea). Arafat verdween van schouwtoneel en slagveld, zijn schuld aan de dood van honderden, de verwonding van tienduizenden meetorsend naar het Hemelse Gerecht.

Onze doden rusten totdat zij zullen worden gewekt zoals beloofd. De gewonden blijven hem, Arafat een zichtbare aanklacht. Hem, de man uit Cairo, die de bloedbesmeurde vlag van Hitler zo hoog hield, hem werd het niet gegeven Israel te vernietigen zoals dit aan geen aardse strijder gegeven is maar hoeveel Israeli's hebben een rekening met hem te vereffenen? Ik, geachte lezer, ik ben een van die schuldeisers, onderdeel van wellicht het grootste leger ter wereld, doden en levenden die geschonden ontsnapten uit het gevecht met de Engel waarmee Vader Ja'acov worstelde. Ik ben zo een schuldeiser want moeder van een zoon, een eerstgeborene die vocht voor de Vrede van Galilea tegen Arafat en zijn terroristen. Na een jaar van wonderbaarlijke ontsnappingen uit onmogelijke situaties was er die uiteenspattende raket, een RPG.

Aharon's verwonding kon niet genezen, de Schepper openbaarde ons nog niet al de geheimen van zijn wonderbaarlijkste product: de mens. Arafat's raket wist Aharon's lichaam te treffen in de nek en veroorzaakte totale verlamming. De verlamming deed in de loop van meer dan een kwart eeuw de eigen schade. Terugdenkend aan dat verschrikkelijke jaar 1983 komt het me voor dat wij als familie sedert dien vooral rond zijn ziekbed zaten, soms thuis, soms in ziekenhuizen, heen en weer geslingerd tussen onze andere bezigheden en dat verpletterende rustpunt dat ons trekt als een magneet. Aharon. Hij bleef de hoogbegaafde denker, de leider die hij was geweest, doorstuderend, docerend in een grote kring die het contact met hem bleef vasthouden, geestelijke steun zoekend, vindend in zijn treffende Talmoedische inzichten. Aharon's leven, het leven van wie met hem verbonden zijn bleef een moeizame strijd, onderdeel, welhaast symbool van onze oorlog in deze, onze dagen. Een enkele keer maar zag ik met eigen ogen de soldaten van deze gevechtseenheid, een groot, een indrukwekkend leger, onvergetelijker dan al de trots marcherende voetsoldaten van deze wereld bij elkaar. Dat gebeurde toen Simcha Holtzberg stierf en begraven werd in Jeruzalem. Simcha was de drager van een unieke onderscheiding die nimmer, voor noch na hem aan anderen werd uitgereikt. Door wie? Door Israel's oorlogsgewonden die hem "awi hapetsu'im" vader der gewonden noemden. Hij kende elk van hen, bezocht hen, werd een lid van hun families, deelde vreugde en verdriet met hen alleen. Zij waren zijn familie, hij adopteerde, vereerde, sloot hen in zijn hart, bracht geschenken, speelgoed voor hun kinderen, hielp ze overeind te blijven in de wereld die zo wurgend moeilijk werd nadat ze hun gezondheid, hun kracht gaven opdat Israel zou voortbestaan.

Simcha werd ons als een dierbaar familielid na Aharon's verwonding. Het hart dat zo onnoemlijk veel leed verwerkte tijdens Simcha's zeventig jaren op aarde, eerst in Hitlers kampen, later in Israel, dat hart verstilde plotseling en Simcha moest ons verlaten. Zijn begravenis wekte de indruk dat heel Israel nu verweesd was. Jeruzalem kwam tot stilstand, het verkeer gestremd terwijl voetgangers staarden naar al die rolstoelen, blind-

degeleidehonden, de schokkende parafernalia van gewonde veteranen na een halve eeuw oorlog. Dat ministers, parlementariers, rechters, de generale staf ook allemaal aanwezig waren viel nauwelijks op, de aandacht was voor hen die de prijs betaalden. Dit had het gekost, ons bestaan. Dit was de prijs ge'eist door Arafat, zijns gelijken en de angstige wereld die meent dat toegeven aan wereldveroveraars vrede kopen kan. De angstige wereld kwam niet naar Simcha's begrafenis, zag de prijs niet die Israel betaalde, die ieder zal moeten betalen wanneer hij niet tijdig wakker zal worden uit de valse vredesdroom.

In wezen behoor ik, Uw brieven-schrijfster tot een ander, een groeiend leger van waarschuwers. Mensen die, vaak in wanhoop, roepen hoe de wereld bedrogen wordt, hoeveel politici ondermaats blijven als visjes die men teruggooit in de rivier. Kleine mensjes, uit op eigenbelang, een mooie auto plus secretaresse. En de zaak? Die laten ze voor wat deze was. De moedigen, mensen als Uw Wilders, die met de waarheid durven te zwaaien, zij zijn oh zo dun gezaaid. En zij zijn allen Israel's medestanders, meer dan dat: vrienden. Israel dat als gewoonlijk tegen wil en dank de speerpunt blijft van de aanval op de wereldveroveraars. Mundus vult decipi? Jazeker want de waarheid is zo gloeiend heet. Koel ons toch met kletspraat.

In de vreemde capriolen gemaakt om toch maar aan de waarheid te ontsnappen nemen de tragische vredesbewegingen binnen Israel (en de wereld) een speciale plaats in. De "Vier Moeders" die vast geloofden en uitdroegen dat Israel slechts de Libanon te verlaten had om vrede te verwerven, vergetend dat Israel de Libanon binnenviel om vrede voor Galilea te verzekeren, de katjuscha-raketten te stoppen die zoveel dood zaaiden in die Bijbelse provincie, de "Vrouwen in het zwart" die in de tradities van wat wij "links" noemen prediken dat Israel een "holocaust", niet minder over de Palestijnse Arabieren, wellicht over alle Arabieren bracht. Deze ideeën werden nimmer uitgewerkt, er werd niet ingegaan op de afwezigheid van wat de werkelijke holocaust kenmerkte, een systematische uitroeiing van een volk, racisme ten top gedreven.

De "vredesbewegingen" zijn zo tragisch omdat zij met hun acties niets dan meer oorlog en ellende in de wereld brengen, hen die de oorlog verklaarden immers sterker maken, de werkelijke strijders voor vrede (verzet tegen de Jihad) de wind uit de zeilen praten via valse voorstelling van zaken, onrechtvaardige beschuldiging. Er moet ergens in de wereld wel een Denktank aan het werk zijn die de terminologieën, de propaganda bedenkt die door de welmenenden wordt geloofd en gebruikt in hun demonstraties tegen wat zij vredesbedreigend noemen. Voor de bewegingen in het buitenland geldt dat dit slaat op al wat Israel doet en betekent. De rest der oorlogen ontsnappen aan hun belangstelling.

Binnen Israel is het opvallend dat "links", in eigen ogen drager der democratische waarden geen tegenspraak duldt, een ontstellende zonde tegen democratie. De media snoeren snel de monden van hen die schuchter trachten meningen te formuleren die botsen met wat "correct" is. In de buitenwereld voedt dit verschijnsel een gruwelijk gedijend antisemitisme. Immers de onheilige, de "onweerlegbare" leugens en Israel zijn in alle opzichten elkanders tegenpolen. Israel dat in de wereld staat voor eeuwige, Bijbelse waarheden, Israel kan niet anders dan de vijand zijn van hen die ijverig deze waarheden in hun vredeslaboratoria verwerken tot ze de kleur van leugens krijgen, leugens de kleur van waarheden. Israel's krampachtige pogingen tot zelfbehoud worden gedoodverfd als agressie, bezetting en oorlogsmisdaad, de vernietiging van het Joodse volk wordt dan "verzet tegen overheersing", een nobel streven waartegen Israel zich niet behoort te keren want dat is dan nog een oorlogsmisdaad. Het helpt de waarheid ook al niet dat Bijbelse wijsheden gelijkgeschakeld worden met de filosofieën van "vrijdenkers", waarmee de dialoog met Israel alle waarde verliest. Wie meent dat Rousseau en Jeremia elkanders gelijken zijn is onmachtig tot oordelen inzake de oorlog tegen Israel. Maar deze stellingname wordt juist ten zeerste geëerbiedigd in de wereld.

De klachten van Israel's vijanden over "wreedheden" bedreven door dat kleine volkje (in deze heeft de wereld geen gevoel voor humor, niemand slaat zich eens gierend op de knieën, uitroepend dat een handjevol Joden toch waarachtig geen volk van honderden miljoenen kan bedreigen) blijven nagalmen, zelfs eeuwenlang, (het bloedsprookje wordt weerom ijverig uitgesponnen) en al weerlegt men de leugens nog zo wetenschappelijk, het maakt niet uit, de zeven dwergen doodden de boze stiefmoeder en ook de gelaarsde kat. In haar ijver waarheid en leugen te verwisselen graaft de wereld het eigen graf. De kranten staan vol met waarschuwingen over... Israel's snode plannen. Het wil, oh gruwel, Iran verhinderen om de atoombom te fabriceren en af te schieten. Een en ander wordt met zoveel ijver betoogd dat men vergeet stil te staan bij het ongezonde van atoombomexplosies. Hoe toch in die gewraakte Joodse Staat (foei, er bestaat geen, er mag geen Joodse Staat bestaan, de zionistische entiteit dan maar) wel twee miljoen nette mensen, d.w.z. Arabieren (sorry: Palestijnen) wonen die ook niet op atoombommen gebouwd zijn, daarmee kunnen onze vredesbewegingen zich niet bezighouden. Doorgaans roepen zij negatieve leuzen, tegen wat Israel doet of "plant te doen". Zelden komen zij met praktische voorstellen. Erger nog is het feit dat zij niet leren van hun eigen ervaringen. De Oslo-vrede van 1993 kon natuurlijk niet werken want Oslo-partner Arafat had een eigen

agenda, de vernietiging van Israel. Daaruit kan per axioma geen vrede opbloeien. Vrede en Vernietiging zijn niet te verenigen behalve dan in de filosofie van de Babylonische spraakverwarring waarvoor alle logica op de vlucht slaat. De oorlog tegen Israel, in wezen oorlog tegen menselijke vrijheid slaat waarheid tot puin.

Wanneer U naar Jeruzalem komt dan vindt U daar een puinstortplaats waar de WAKF, de hoge religieuze raad der Islam het puin stort dat zij maakten van de overblijfselen van Israels Tempels. Die zij opgraven uit het binnenste der Tempelberg, luide verkondigend, simultaan dat hier nimmer Tempels stonden. Goudzoekers, d.w.z. waarheidszoekers, d.w.z. Tempeloverblijfselen-zoekers staan bij tijden dat puin te zeven in de hoop nog iets terug te vinden van wat ooit was. Het lukt telkens. Men vindt dan munten uit de tijd der eerste of tweede Tempel, of stukjes vloer, muur, vaatwerk. De ijverige zoeker kan ook waarheidspuin vinden in de vredesklets, d.w.z. de oorspronkelijke waarheden kunnen fragmentarisch teruggevonden worden.

Reconstructie? Oh, daarvoor is een onvoorstelbare hoeveelheid geduld en goede wil nodig, hoedanigheden die schaarser werden naarmate de angst voor de waarheid toenam. In mijn Joodse ogen (de enige die ik heb) kan b.v. de nieuwe Amerikaanse administratie veel leren van die puinhopen bij onze Tempelberg. Amerika is een land gefundeerd op Bijbelse waarden, de oprichters van die Nieuwe Wereld zochten en vonden in de Bijbel wat zij nodig hadden om al meer dan 200 jaren een land te blijven dat velen een Beloofd Land geleeek. Wanneer echter "de man die kan", kundige Obama roept hoe hij gelooft in "twee staten, (gesneden uit mini-landje Israel) voor de twee volken, Israel en het Palestijnse" dan is hij bezig op de manier van de WAKF. Hij graaft de fundamenteën op van de Twee G'dshuizen op de Tempelberg in Jeruzalem. Hij maakt puin van Bijbelse waarheden. Amerika's oprichters draaien zich om in hun graven, niet om Israel maar om Amerika dat ongefundeerd niet dan aan diggelen vallen kan. Zoals andere grote machten niet overeind konden blijven toen ze gingen ondergraven wat een hogere macht schiep.

In deze dagen wordt vanaf de Tempelberg aanschouwelijk getoond, hoe de Islam bezig is de fundamenteën onder de wereld uit de halen, ze angstig vermalend tot puin om "naaktheid te verbergen", te voorkomen dat deze "gezien" wordt. Het is een symbolische daad die de aandacht verdient van allen die waarheid vermalen tot puin, de elementen waarop de Schepping rust tot dwaze babbels, zodat onze menselijke bouwsels, ook onze hoogste, meest trotse torens reddeloos verloren gaan.

Wiesje de Lange

De Omertelling

„Je zult voor jezelf tellen vanaf de Sjabbat, vanaf de dag dat je het omer offer brengt, zeven complete Sjabbatot zullen er zijn, tot na de zevende Sjabbat zul je 50 dagen tellen” (Leviticus 23).

Ons is geboden om zeven weken te tellen.

De Omer, een maat voor het vers geogste graan, werd op de tweede dag van Pesach naar de Tempel gebracht. Op de avond van diezelfde dag begint de aftelling tot Sjavo'e'ot - het Wekenfeest. Sjavo'e'ot heeft geen vaste kalender datum. Alleen de tijdsperiode tussen Pesach en Sjavo'e'ot is vastgelegd. Het was daarom belangrijk dat iedere Jood telde „van de dag na Sjabbat... zeven weken” (Lev. 23:15).

Volgens de Sadduceeërs [de *Tsadokiem*] is de Sjabbat die in Leviticus genoemd wordt, synoniem met de Sjabbat-dag, d.w.z. de zaterdag. Het was daarom hun gewoonte om het aantal dagen te tellen vanaf de zondag van Pesach. Volgens de geleerden echter betekent het woord Sjabbat daar „rustdag”, iets wat van toepassing is op de eerste dag van Pesach. Zij telden daarom het aantal dagen vanaf het brengen van de Omer.

Behalve de opdracht om vijftig dagen te tellen, zoals die staat beschreven in Leviticus, bestaat er een tweede opdracht daartoe in Devariem (16:9), die gebiedt het aantal weken te tellen. Daarom moet met zowel de dagen als de weken tellen. Dus bij het bereiken van de zevende dag zegt men dat het de zevende dag, dat wil zeggen één week van de Omer, is. Het getal van de *Sefira* (telling) moet door iedere Jood begrepen worden. Het was daarom de gewoonte in de dagen van Rav Sa'adiah Gaon (10de eeuw) om in het Aramees te tellen, de dagelijkse spreektaal van de meeste mensen.

Het tellen wordt voorafgegaan door een beracha: *Baroech....al sefirat HaOmer*.

Het tellen van de Omer was alleen verplicht in de tijd van de Tempel. De Rabbijnen hebben de gewoonte echter gehandhaafd ter nagedachtenis aan de Tempel.

KITSOER SJOELCHAN AROECH HOOFDSTUK 120: DE OMER-TELLING

1. Op de tweede avond van *Pesach* begint men¹ de *Omer* te tellen. Men telt het staande. Het is een mitswa om het aan het begin van de avond te tellen, na het uitkomen van de sterren. In de synagoge zegt men het op de avond van Sjabbat en Jom Tov na de *Kiddoesj* om de heiliging van de dag eerst te zeggen. En op *motsaei Sjabbat* en Jom Tov telt men vóór *havdala*, om het uitgaan van de Sjabbat of Jom Tov uit te stellen. Wanneer de laatste dag Jom Tov op *motsaei Sjabbat* valt, wanneer men de *Kiddoesj* en *havdala* over dezelfde beker wijn zegt, dan telt men ook eerst, om de *havdala* uit te stellen.
2. Wie heel de nacht vergeten heeft te tellen, telt overdag maar zonder beracha, en op de volgende avonden telt hij weer met beracha. Wanneer iemand ook de hele dag vergeten is te tellen, dan telt hij alle volgende avonden zonder beracha. Wie twijfelt of hij 's avonds al dan niet geteld heeft, die telt alle volgende avonden met beracha, ook al heeft hij de volgende dag overdag niet geteld.
3. Wanneer iemand na zonsondergang gevraagd wordt: „Welke dag van de Omer tellen wij vanavond?“, die antwoordt: „Gisteren was het de zoveelste dag.“ Want als hij antwoordt welke Omer men vanavond telt, dan kan hij daarna bij de Omer-telling geen beracha meer zeggen.
4. *Lechatchila* moet men, voordat men een beracha zegt, weten waarvoor men die beracha zegt, d.w.z., dat men weet welke dag van de Omer-telling het is. Maar *bedi'avad* als iemand dat niet weet en de beracha zegt, met in gedachte dat hij zal tellen zoals zijn buurman telt, dan heeft hij zijn plicht gedaan. En ook iemand die de beracha zegt met in gedachte dat het (bijvoorbeeld) de vierde dag van de Omer is, en nadat hij de beracha gezegd heeft, herinnert hij zich dat het de vijfde dag is, die telt de vijfde dag en hoeft niet nogmaals de beracha te zeggen. En ook iemand die zich bij het tellen vergist, bijvoorbeeld als hij had moeten zeggen dat het de zesde dag is, maar hij zegt de vijfde dag, en hij realiseert zich onmiddellijk zijn vergissing, dan telt hij alsnog zoals het hoort, zonder nogmaals de beracha te zeggen. Maar wanneer hij gepauzeerd heeft, dan moet hij opnieuw de beracha zeggen.
5. Als de eerste avond Jom Tov op Sjabbat valt, en men niet *ma'araviet* zegt (zoals sommige gemeenten doen), dan zegt men op de tweede avond *ma'araviet* van de eerste avond. Behalve op *Pesach*, dan zegt men in ieder geval op de tweede avond het *ma'araviet* dat bij die avond hoort, zelfs al valt de eerste avond op Sjabbat, omdat het *ma'araviet* van die avond over de Omer gaat, die op die avond werd geogst.
6. Gedurende de eerste 33 dagen van de Omertijd stierven de leerlingen van Rabbi Akiva. Daarom is het de gewoonte om op die dagen een beetje te rouwen: men trouwt niet en men laat zijn haar niet knippen op die dagen. Er zijn verschillende gewoontes op deze 33 dagen. Er zijn plaatsen waar het de gewoonte is dat men deze 33 dagen telt vanaf de eerste dag van de Omer. Daarom zijn deze dingen verboden tot de 33e dag van de Omer maar wanneer Rosj Chodesj Ijar op Sjabbat valt, zodat er twee *Kedoesjot* op die dag vallen, namelijk *Kedoesjat Sjabbat* en *Kedoesjat Rosj Chodesj*, dan mag men op de dag ervoor trouwen en zijn haar knippen. En op *Lag BeOmer* en daarna is het toegestaan, omdat op *Lag BeOmer* de sterfte ophield. Daarom is men op die dag wat extra vrolijk en zegt men geen *Tachanoen*. Hoewel ook op deze dag sommige studenten stierven volgen we het principe dat een deel van het dag gelijk is aan de hele dag. Om deze reden moeten wij niet trouwen of ons haar laten knippen voor de ochtend en ook niet op de avond ervoor. Wanneer *Lag BeOmer* op zondag valt, mag men zijn haar laten knippen op vrijdag ter ere van Sjabbat.
7. Er zijn gemeentes waar men (huwelijken en haarknippen) toestaat tot Rosj Chodesj Ijar, d.w.z. gedurende 16 dagen zodat er 33 dagen overblijven tot Sjawoe'ot, waarop dat verboden is. (Men mag dan zijn haar knippen op de dag voor het feest). In ieder geval is het op de dag van *Lag BeOmer* zelf toegestaan, ook volgens deze mening en wanneer *Lag BeOmer* op zondag valt, mag men op vrijdag zijn haar knippen zoals hierboven vermeld werd. Er zijn plaatsen waar met het toestaat tot Rosj Chodesj Ijar, maar niet tot en met, en op de eerste dag van Rosj Chodesj begint het verbod. De eerste dag van voorbereiding (voor Sjawoe'ot) is inbegrepen in die 33 dagen. We passen echter het principe toe dat een deel van de dag beschouwd wordt als de hele dag, en huwelijken en haarknippen zijn toegestaan (vanaf de ochtend). Ook volgens deze gewoonte zijn er op de dag van *Lag BeOmer* geen beperkingen. Het is van belang dat in iedere gemeenschap slechts één *minhag* wordt aangehouden, en dat niet de één volgens de ene *minhag* gaat en de andere volgens een andere.

1. Vrouwen (...) zijn vrijgesteld van deze mitswa omdat het een mitswa is die *hazeman gerama* (tijdgebonden is), maar in een aantal landen hebben vrouwen deze mitswa op zich genomen en er is geen bezwaar tegen als zij daarbij de beracha zeggen, ondanks dat zij daarvan zijn vrijgesteld (*Sj.A. HaRav* 489:2). De meeste hedendaagse Asjkenazische *poskiem* gaan hiermee akkoord. Men moet zijn rabbijn vragen wat in zijn woonplaats de gewoonte is.

8. Een Sandak (degene die het kind vasthoudt tijdens de besnijdenis), een mohel, en de vader van het kind mogen hun haar knippen op de dag voor een *Brit Mila* tegen de avond vlak voor zij naar de synagoge gaan (voor de mincha-dienst).

9. Op al deze dagen is het toegestaan zich te verloven en dat feestelijk te vieren. Echter dansen is verboden.

10. Op alle dagen dat men de Omer telt, is het de gewoonte om geen werk te verrichten vanaf zonsondergang tot nadat men de Omer geteld heeft. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen. Een aanwijzing hiertoe is te vinden in wat er geschreven staat „*Sjeva Sjabbatot*”. Dit lijkt op het woord *sjewoet*, hetgeen “stoppen met activiteiten” betekent. Daarom moeten wij stoppen met activiteiten vanaf zonsondergang tot na het tellen van de Omer.

Jesjivat Har Etsion

Israel Koschitzky Virtual Beit Midrash (VBM)

Talmoedische methodologie

Is Sefirat Ha-Omer een tijdgebonden Mitsva?

Door Rav Moshe Taragin

Tot de lijst van mitsvot als ‘zeman gerama’ (tijdgebonden), lijkt Sefirat Ha-Omer de meest ‘klassieke’. Allereerst wordt de mitsva uitgevoerd in de nacht en niet gedurende de dag - voldoende voor 'zeman gerama' status voor de mitsva. Ten tweede, de mitsva kan alleen worden uitgevoerd tijdens de weken tussen Pesach en Sjavoet. Tenslotte kunnen we ook aandacht besteden aan het feit dat het eigenlijke doel van deze mitsva is het meten van de tijd tussen twee feesten en twee korbanot. Deze associatie met de tijd verzekert zijn status als zeman gerama. Deze *sjoer* zal de kwestie van de Sefirat Ha-Omer-definitie als *zeman gerama* nader onderzoeken.

De Rambam in Hilchot Temidien Oe'moessafien 7:20, sluit vrouwen uit van de mitsva van de Omer, vermoedelijk omdat het wordt omschreven als zeman gerama. De Chinoech stelt eveneens, in mitsva 306, dat vrouwen vrij zijn van de mitsva. Zoals hierboven vermeld, zou dit de meest intuïtieve of duidelijke positie zijn en inderdaad is het er een die is aangenomen door de meeste van de Risjoniem. De Ramban echter, in zijn commentaar op Kiddusjien (34b) geeft een lijst van verschillende mitsvot die niet *zeman gerama* zijn en onder hen noemt hij de Sefirat Ha-Omer. Vermoedelijk kunnen vrouwen worden verplicht gesteld om de Omer te tellen. (Interessant genoeg, de Ramban behandelt deze kwestie niet rechtstreeks). Gezien onze inleiding, hoe kan het dat Ramban de Sefira niet beschouwd als zeman gerama?

In werkelijkheid zouden we de Sefira een *zeman gerama* kunnen maken om een van twee redenen:

- 1) De telling is uitgevoerd in de nacht.
- 2) De telling is alleen tijdens een bepaalde periode van het jaar - namelijk tussen Pesach en Sjavoet.

Als de Ramban het verwerpt dat de Omer een *zeman gerama* is, dan wordt hij 'geconfronteerd' met elk van deze redenen.

Is de mitsva van het tellen van de Omer beperkt tot de nacht of kan er ook een mitsva van tellen gedurende de dag zijn? De Misjna in Megilla (20b) noemt *ketsirat ha-Omer* (het afsnijden van de gerst, dat uiteindelijk de *korban Omer* wordt) als een mitsva, die vervuld wordt in de nacht van de 16e Niesan. De daaruit voortvloeiende gemara (Megilla 21a) extrapoleert dat het tellen van de Omer ook 's nachts uitgevoerd moet worden. Er wordt geen mogelijkheid van een secundaire telling gedurende de dag genoemd. Deze gemara suggereert dat de Omer alleen tijdens de nacht kan worden geteld en dat zou een *zeman gerama* status rechtvaardigen voor de Omer. Subsidiar, de gemara in Menachot (66 bis) stelt dat wanneer het afsnijden van de Omer was vergeten in de nacht, dan kan dat worden gedaan (*bedi'eved*) tijdens de dag van de 16e. Als we de associatie tussen het afsnijden van de Omer en het reciteren van de Omer handhaven, kunnen we eveneens de Omer tellen gedurende de dag, als we dat 's nachts vergeten zijn. Tosafot in Megilla (20b) noemt de positie van de Behag, die het toestaat om overdag te tellen (zij het zonder een beracha). Dit zou enige steun verlenen voor de stelling dat de Omer-telling een niet-*zeman gerama* mitsva is.

Zelfs Rabenoe Tam, aangehaald door Tosafot in Megilla, die het soepele standpunt van de Behag verwerpt,

definieert misschien niet per se de Omer als *zeman gerama* omdat het 's nachts moet worden gezegd. Rabenoe Tam worstelt met de gemara in Menachot, die het lijkt toe te staan om de Omer gedurende de dag te tellen. Eerst suggereert hij een *machloket* tussen twee verschillende *soegiot*: Megilla (21a) zou een dagtelling niet kunnen tolereren, terwijl Menachot (66b) dat zou kunnen toelaten. Hij suggereert een beslissing in overeenstemming met de gemara (en misjna) in Megilla. Vervolgens stelt hij een onderscheid tussen het TELLEN en het AFSNIJDEN. Zelfs als we het overdag afsnijden accepteren, kunnen we het tellen overdag weigeren, omdat het tellen van de Omer moet worden uitgevoerd op de wijze van *temimot* – een „volledige” telling. In Parasjat Emor verwijst de Tora naar het tellen van de Omer als ‘*sjeva sjabbatot temimot*’ – zeven volledige weken. Nu, deze noodzaak voor de volledigheid kan verwijzen naar het begin van de Omer (het tellen vanaf het allereerste begin in plaats van te vertragen en later te beginnen te tellen), of naar haar conclusie (wachten tot de 7 weken volledig verstreken zijn voordat men stopt met tellen). Rabenoe Tam leest dit woord als een verwijzing naar HET TELLEN VAN ELKE DAG. Alleen door het tellen 's nachts, als de dag begint, kan men verzekerd zijn van een volledige telling van de dagen. Dus zelfs als we het overdag afsnijden accepteren, zouden we het overdag tellen kunnen afwijzen.

Hoe werkt deze theorie effectief op de Omer als te zijn *zeman gerama*? Als er andere redenen zijn om de mitsva 's avonds te doen, beschouwen we dan nog steeds de mitsva als *zeman gerama*? Het zou mogelijk zijn om de Omer gedurende de dag te tellen, maar dit zou problemen kunnen opleveren met de manier van tellen die wij verwacht worden te doen. Als de dag begonnen was in de vroege ochtend, dan hadden we misschien op dat moment kunnen tellen. Nu dat er niets formeels is dat voorschrijft dat de telling 's avonds gebeurt, kunnen we dan nog van mening zijn dat dit een vorm van *zeman gerama* is?

Interessant genoeg lijkt het erop dat Tosafot niet akkoord gaan met dit onderscheid. De gemara in Menachot (92b) stelt vrouwen vrij van ‘*semicha*’ (het leunen op een dier voordat het geofferd wordt) vanwege een *passoek*. De Tosafot suggereren dat zij moeten worden uitgesloten omdat *semicha zeman gerama* is; het kan alleen worden uitgevoerd onmiddellijk voorafgaand aan de *sjechita*, die zelf alleen worden kan uitgevoerd tijdens de dag. Dit soort tijdsbeperking is voldoende om *semicha* de status *zeman gerama* toe te kennen. Er zijn geen formele redenen, die dicteren dat *semicha* gedurende de dag moet gebeuren; perifere redenen (de noodzaak dat het vlak voor de *sjechita* gebeurt) noodzakelijk dit schema en toch klasseren we dit als *zeman gerama* volgens Tosafot. Het is heel goed mogelijk dat Ramban van mening verschilde met Tosafot en weigerde te overwegen dat de Sefira een *zeman gerama* is, omdat het is uitgevoerd in de nacht. Deze tijdsindeling weerspiegelt niet interne eigenschappen, maar alleen externe factoren.

Hoe zit het met de tweede factor – dat de Omer wordt beschouwd als een *zeman gerama* omdat het moet worden geteld in de tussenliggende weken tussen Pesach en Sjavoet? Waarom kan Ramban deze definitie niet accepteren? De Avnei Nezer (Orach Chaim 384) beweert dat we misschien vrouwen moeten verplichten voor de Omer, ondanks dat dit wordt gedefinieerd als *zeman gerama*. Immers, vrouwen moeten ook matsa eten, ook al is dit duidelijk een *zeman gerama* mitsva. De gemara leidt de verplichting van de vrouw om matsa te eten af uit een vergelijking tussen chameets en matsa - net als vrouwen verplicht zijn met chameets (een *lo ta'asee* waarvoor vrouwen zijn verplicht), zo ook zijn zij verplicht matsa te eten. Velen hebben deze gemara als een bron beschouwd voor de verplichting van vrouwen in ALLE Pesach mitsvot. Bijvoorbeeld de Chinoech verplicht vrouwen in de mitsva van Sippoer Jetsiat Mitsrajiem omdat zij een alles omvattende verplichting hebben voor alle Pesach mitsvot. Kunnen we deze clausule uitbreiden om vrouwen te verplichten tot het tellen van de Omer, door te stellen dat het vergelijkbaar is met een Pesach mitsva? Immers, de Tora eist dat we beginnen met het tellen van de Omer „*mi-macharat ha-Sjabbat* – vanaf de dag na Sjabbat” – hetgeen in dit verband verwijst naar Pesach. De Meïri in Pesachiem zet vraagtekens bij het ontbreken van een *Sjehechejanoe* voor de mitsva van het tellen van de Omer. Een antwoord dat hij geeft, is dat we al een *Sjehechejanoe* tijdens Pesach hebben gezegd en dat we dat nu niet hoeven te herhalen voor de Omer. Deze uitspraak wijst op de status van de Omer als een Pesach-mitsva. Kan deze status verantwoordelijk worden gesteld voor de verplichting van vrouwen om de Omer te tellen volgens de Ramban? Hoewel het logisch haalbaar lijkt, doet de taal van de Ramban anders vermoeden. De Ramban beweert dat de Omer niet kan worden gedefinieerd als *zeman gerama*. Volgens de Avnei Nezer is de mitsva in feite een *zeman gerama*, maar een die vrouwen niet vrijstelt (omdat wij het als een Pesach mitsva beschouwen)!!

Een bijkomende reden kan worden gevonden in dat een vaste „periode van het jaar” voor de Omer niet te beschouwen is als *zeman gerama*. De zoon van de Maharam Chalava, aangehaald door de Rabenoe Tam in zijn commentaar op Bava Kamma, (zie ook Rav Jeroecham Fische Perle in zijn inleiding op het Sefer Hamitsvot van Rabenoe Sa'adia Ga'on) verklaart als volgt: De aangewezen periode waarin we de Omer tellen is een product van de datum waarop de nieuwe gerst wordt geogst en wanneer de Korban Omer wordt

geofferd. Als de factor tijd niet inherent is, maar een afgeleide van een andere factor, kunnen we dit niet als *zeman gerama* omschrijven. Overwegende dat de Ramban niet expliciet beweert dat vrouwen verplicht zijn tot Sefirat Ha-Omer (hij heeft de Omer slechts gedefinieerd als niet-*zeman gerama*), verplicht de Maharam Chalava eigenlijk vrouwen de *sefira* te tellen

De Seridei Eisj 2:116 (Rav Yechiel Weinberg) suggereert een intrigerende manier waarop we de periode als een *zeman gerama* factor kunnen neutraliseren. De meest mitsvot die *zeman gerama* zijn, zijn absolute en onafhankelijke handelingen die gebonden en begrensd zijn binnen een bepaalde tijd. De Omer is echter een mitsva om de tijd vast te stellen. Noodzakelijkerwijs kan het niet worden uitgevoerd buiten deze periode. Maakt het daarmee de mitsva meer of minder een *zeman gerama*? De Seridei Eisj suggereert dat het afbreuk doet aan de status van *zeman gerama*.